

Sleidinge – Kerkstraat

juli 2016

J. VAN NUFFEL, J. HOORNE & R. DE BRANT

DL&H-Archeologienota

Colofon

Project
Sleidinge Kerkstraat
Archeologienota

Opdrachtgever:

De Zutter Monique, De Zutter Maria, De Zutter Agnes, De Zutter Marceline, De Zutter Patrick,
De Zutter Joachim, De Zutter Magda, De Zutter Martin, Impens Gustaaf, Impens Monique &
Martens Monique
Met volmacht aan landmeetkundig bureau Daeninck-Audenaert
Wittemoer 33
9940 Evergem

Uitvoerder:

De Logi & Hoorne bvba
Canadezenlaan 1A
9991 Adegem
BTW BE 0845.028.465 RPR Gent
www.dl-h.be

DL&H Archeologienota
© 2016 – De Logi & Hoorne bvba

Niets uit deze publicatie mag vermenigvuldigd worden, opgeslagen in geautomatiseerde gegevensbestanden en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook (digitaal, mechanisch, door fotokopie) zonder toestemming van De Logi & Hoorne bvba

Inhoud

DEEL 1: PRIVACY-FICHE

DEEL 2: VERSLAG VAN RESULTATEN

Hoofdstuk 1: Bureauonderzoek	5
1. Beschrijvend gedeelte	5
1.1. Administratieve gegevens	5
1.2. Archeologische voorkennis	7
1.3. Onderzoeksopdracht	7
1.3.1. Vraagstelling	7
1.3.2. Randvoorwaarden	7
1.3.3. Geplande werken en bodemingrepen	7
1.4. Onderzoeksstrategie en –methode	9
2. Assessmentrapport	10
2.1. Methoden, technieken en criteria	10
2.2. Conservatie-assessment	10
2.3. Assessment van het onderzochte gebied	10
2.3.1. Geografische beschrijving	10
2.3.1.1. Ligging	10
2.3.1.2. Geologie	10
2.3.1.3. Aardkunde	12
2.3.1.4. Bodemerosie	13
2.3.1.5. Bodemgebruik	13
2.3.1.6. Digitaal hoogtemodel Vlaanderen	15
2.3.2. Archeologische voorkennis en historische beschrijving	15
2.3.2.1. Archeologische voorkennis	15
2.3.2.2. Historische kaarten en kadasterplannen	15
2.3.2.3. Toponymie en literatuur	17
2.3.2.4. Orthofoto's en luchtfoto's	18
2.3.3. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	20
2.3.4. Interpretatie aan- of afwezigheid archeologische sporen	21
2.3.5. Synthese	21
2.3.6. Afweging noodzaak verder onderzoek	23
2.3.7. Samenvatting onderzoek voor gespecialiseerd publiek	24
2.3.8. Samenvatting onderzoek voor niet-gespecialiseerd publiek	24
3. Bibliografie	25
Hoofdstuk 2: Bijlagen	27
1. Lijst van plannen en kaarten	27
2. Fotolijst	28

DEEL 3: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	29
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen	29
1.1. Volledigheid uitgevoerde onderzoek	29
1.2. Impactbepaling	29
1.3. Bepaling van de maatregelen	30
2. Bijlagen	30
2.1. Lijst van kaarten en plannen	30

DEEL 2: VERSLAG VAN RESULTATEN

HOOFDSTUK 1: BUREAUONDERZOEK

1. Beschrijvend gedeelte

1.1. Administratieve gegevens

Projectcode bureauonderzoek:	2016F41
Sitecode:	SLE-KER-16
Nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan:	niet van toepassing
Erkende archeoloog:	De Logi & Hoorne bvba OE/ERK/Archeoloog/2015/00052
Locatie projectgebied:	Evergem (Oost-Vlaanderen), Sleidinge, Kerkstraat 108
Bounding box (Lambert 72):	punt 1: X: 102646,3; Y: 203692,7 punt 2: X: 102719,8; Y: 203619,2
Oppervlakte:	3145m ²
Kadaster:	Evergem, Sleidinge, Afdeling 3, Sectie C, deel van perceel 735C en 732B
Termijn bureauonderzoek:	20 juni t.e.m. 20 juli 2016
Thesauri Inventaris Onroerend Erfgoed:	Bureauonderzoek, nieuwe tijden, nieuwste tijden
Verstoorde zones:	Het projectgebied bevat geen gekende verstoorde zones of zones waar geen archeologie te verwachten is. Het projectgebied zelf bevat mogelijk beperkt verstoorde zones waar gebouwen voorkomen.
Kadasterkaart:	figuur 1
Topografische kaart:	figuur 2

1.2. Archeologische voorkennis

Binnen het projectgebied langs de Kerkstraat 108 in Sleidinge zijn geen archeologische ingrepen of vaststellingen gedaan. In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (zie *infra*).

1.3. Onderzoeksopdracht

1.3.1. Vraagstelling

Dit bureauonderzoek heeft als doel het archeologisch potentieel van het projectgebied van 3145m² groot langs de Kerkstraat 108 in Sleidinge door middel van literaire en cartografische bronnen in te schatten. Op basis van deze bronnen moet afgewogen kunnen worden of verdere maatregelen in het kader van het archeologisch vooronderzoek nodig zijn, en welke deze zijn. Uiteindelijk moet dit bijdragen aan de finale afweging of voor een (deel van) het projectgebied al dan niet verdergezet onderzoek in de vorm van een archeologische opgraving noodzakelijk is, en of er mogelijkheden tot behoud in situ bestaan, en wat hiervoor de voorwaarden en vereisten zijn. Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?
- Zo neen, kan de afwezigheid van indicaties op basis van de resultaten van het bureauonderzoek verklaard worden?
- Zo ja, kan op basis van bestaande bronnen bepaald worden wat de aard, datering en bewaring is?
- Wat is de landschapshistoriek van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?
- Welke evolutie kende het landgebruik en welke invloed heeft dit gebruik op het archeologisch potentieel van het terrein?
- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel?

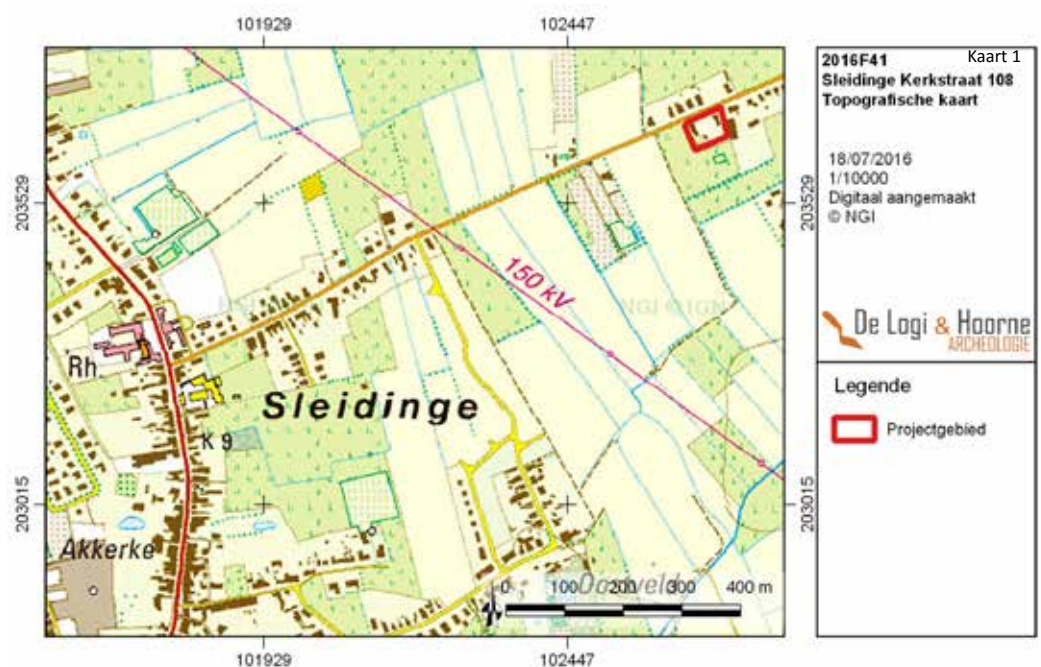
1.3.2. Randvoorwaarden

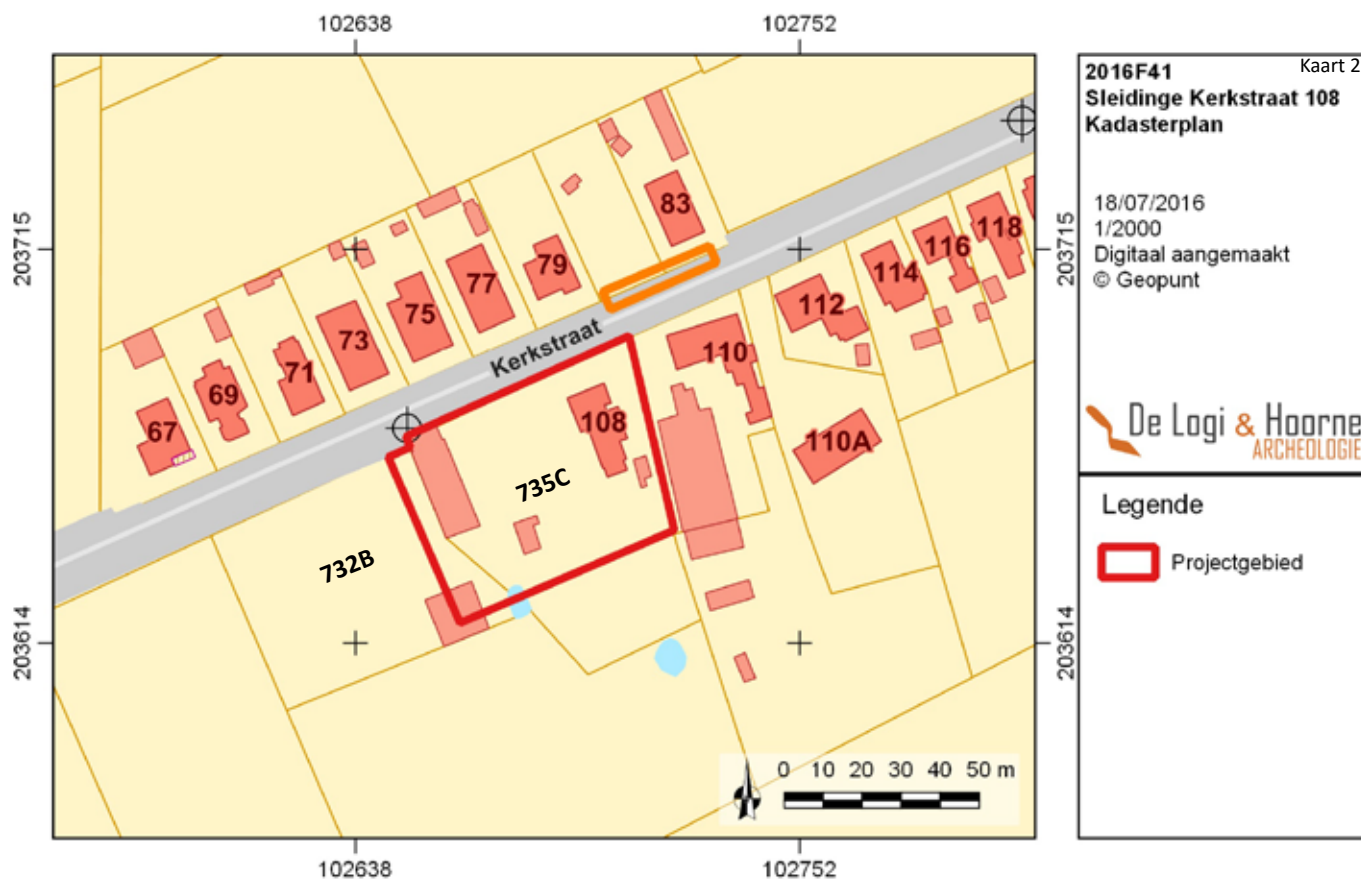
Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bestaande bronnen gebruikt.

1.3.3. Geplande werken en bodemingrepen

Het landmeetkundig bureau Daeninck – Audenaert, plant de verkaveling van een stuk grond van 3145m² langsheen de Kerkstraat 108 in Sleidinge in 4 bouwloten, respectievelijk van 775m², 800m², 800m² en 845m².

Figuur 1: Het onderzoeksgebied voorgesteld op de topografische kaart (© NGI)

Figuur 2: Het projectgebied aangeduid op het kadasterplan met perceelsnummers (© AGIV)

Figuur 3: Ontwerp verdeling
 (© Bureau Daeninck – Audenaert)

Gezien het een verkoop van bouwloten betreft, zijn de exacte bouwplannen nog niet gekend. Elk lot omvat de inplanting van een wooneenheid, waarvan de bouwzone georiënteerd is langs de Kerkstraat, en de aanleg van de nodige nutsvoorzieningen richting bestaande straat. De fundering van de wooneenheden en de aanleg van de nutsvoorzieningen zal een verstoring van het bodemarchief tot gevolg hebben, maar kan op dit moment niet concreet ingeschat worden.

De fundering van het woonhuis op lot 1 en lot 4 wordt ingeplant op de plek waar momenteel de grootste hoevegebouwen staan ingeplant. De maximale bouwzones zijn telkens 200m² (10 op 20m) voor loten 1, 2 en 3 en voor lot 4 is het trapeziumvormige bouwzone van maximaal 223m².

Bij elke woning zullen ook een septische put en een regenwaterput voorzien moeten worden. Dit zijn in oppervlakte beperkte ingrepen (gemiddeld een 4 tot 6m²) maar reiken wel diep in de bodem tot 2,5m onder het huidige looppniveau. Hoewel de exacte bodemingrepen niet ingeschat kunnen worden, is duidelijk dat de verkaveling een verstorend effect zal hebben.

1.4. Onderzoeksstrategie en -methode

Dit bureauonderzoek moet, op basis van de literaire en cartografische bronnen, leiden tot een gemotiveerd advies of, en welke, maatregelen van verder vooronderzoek (met of zonder ingreep in de bodem) op het projectgebied noodzakelijk zijn.

Voor de uitvoering van het bureauonderzoek werd de bestaande literatuur over het projectgebied en de omgeving doorgenomen. Daarnaast zijn zowel de aardkundige als de historische cartografische bronnen geraadpleegd en zijn online beschikbare georeferente kaarten onderzocht. Deze gegevens leveren een inzicht in de gekende geomorfologie, bewoningsgeschiedenis, landschapshistoriek en -genese van het plangebied op.

Gegevens over aardkunde en geologie zijn geraadpleegd via de webservices van DOV Vlaanderen. Hoogtemodellen, orthografische foto's, historische kaarten en de bodemerosiekaart werden nagegaan via de webservices van Geopunt. De topografische kaart is via de website van het NGI geconsulteerd. Gegevens over de gekende erfgoedwaarde van het projectgebied werden geraadpleegd via het geoportaal en de Centrale Archeologische Inventaris. Een bestand met de afbakening van het projectgebied en de verschillende percelen, alsook de te realiseren plannen werd ter beschikking gesteld door de opdrachtgever. In het kader van de veiligheid werden de KLIP-plannen aangevraagd om zicht te krijgen op de aanwezige kabel- en nutsvoorzieningen binnen het plangebied. Alle digitale — en waar mogelijk ook analoge — onderzoeksdocumenten zijn binnen een GIS-omgeving geïntegreerd, vergeleken en bestudeerd.

Het aardkundige luik van het bureauonderzoek werd uitgevoerd door Raphael De Brant. Het meest relevante kaartmateriaal is onderzocht om de interpretatie van het gebied staven. Dit betreft voornamelijk de tertiair en quartair geologische kaart, de bodemkaart en het digitaal hoogtemodel. Aanvullend werd gebruik gemaakt van het boek 'Geologie van Vlaanderen' (Borremans 2015). Ook de landschappelijke boringen die in het verleden op en rond het terrein gebeurden, werden in het onderzoek geïncorporeerd. Tijdens het bureauonderzoek is een analyse gemaakt van de bodemsoorten en hun verwachtingsgebied. Daarnaast werd onderzocht waar mogelijk afgedekte bodems, podzolen en/of restanten uit de prehistorie of jongere periodes kunnen verwacht worden.

Jana Van Nuffel verzorgde het historische luik van het onderzoek, dat de studie van de kaart van Ferraris (1777), de atlas der Buurtwegen (circa 1840), de Poppkaart (1842-1879) en de topografische kaart Vandermaelen (1846-1854) omvatte. Op basis van dit kaartmateriaal kan het landgebruik vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden. Het gekende erfgoed en archeologisch onderzoek van het onderzoeksgebied en zijn omgeving werd via het Geoportaal Onroerend Erfgoed en de Centrale Archeologische Inventaris opgezocht. Deze gegevens werden aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur. Daarnaast is gebruik gemaakt van bronnen over de lokale toponymie en geschiedenis. Het onderzoek op basis van historisch en cartografisch materiaal leverde geen indicaties op voor enige wijziging in het grondgebruik vanaf het midden van de 18de eeuw, waardoor bijkomend archiefonderzoek weinig tot geen extra informatie zal opleveren. De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid en zijn opgelijst in de bibliografie.

Na een eerste fase van het bureauonderzoek, voerde het team op 27 juni 2016 een visuele terreininspectie uit. Raphael De Brant fotografeerde het terrein en karteerde het huidige bodemgebruik van de percelen. Het doel van deze terreininspectie bestond erin om het huidige bodemgebruik te documenteren en daarnaast vast te stellen of er eventuele andere fasen binnen het vooronderzoek konden uitgevoerd worden. Jana Van Nuffel bundelde alle data in GIS en vatte de gegevens samen in deze archeologienota.

2. Assessmentrapport

2.1. Methoden, technieken en criteria

Dit assessmentrapport omvat alle informatie afkomstig uit het bureauonderzoek: dit zijn al de relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal en bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Vanuit deze assessment van het plangebied moet een goede motivering mogelijk zijn over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen maatregelen.

Een waardevol assessment van het archeologisch potentieel van een projectgebied op basis van een bureauonderzoek is enkel mogelijk indien de bronnen voldoende en afdoende relevante gegevens opleveren. Bij afwezigheid of onvoldoende data zijn bijkomende maatregelen nodig om tot een correcte inschatting voor het projectgebied te komen.

2.2. Conservatie-assessment

Alle aangemaakte gegevens, namelijk de kaarten en lagen in GIS, zullen steeds minstens dubbel digitaal bewaard worden (zodat bij vernietiging van één drager, de gegevens niet verloren zijn). De gegevens zullen als bijlage bij de archeologienota worden gevoegd, zodat ze voor iedereen toegankelijk zijn. Op deze manier kunnen deze gegevens ook voor ander onderzoek van of nabij het projectgebied door derden worden geraadpleegd.

2.3. Assessment van het onderzochte gebied

2.3.1. Geografische beschrijving

2.3.1.1. LIGGING

Het projectgebied is een rechthoekig terrein dat zich situeert in Sleidinge (gemeente Evergem, provincie Oost-Vlaanderen), aan de zuidelijke kant van de Kerkstraat ter hoogte van huisnummer 108, zo'n 3,2km ten oosten van de huidige dorpskern. Het terrein beslaat in totaal een oppervlakte van 3145m² en is gelegen in landelijk gebied. Binnen het plangebied bevinden er zich geen beken of waterlopen.

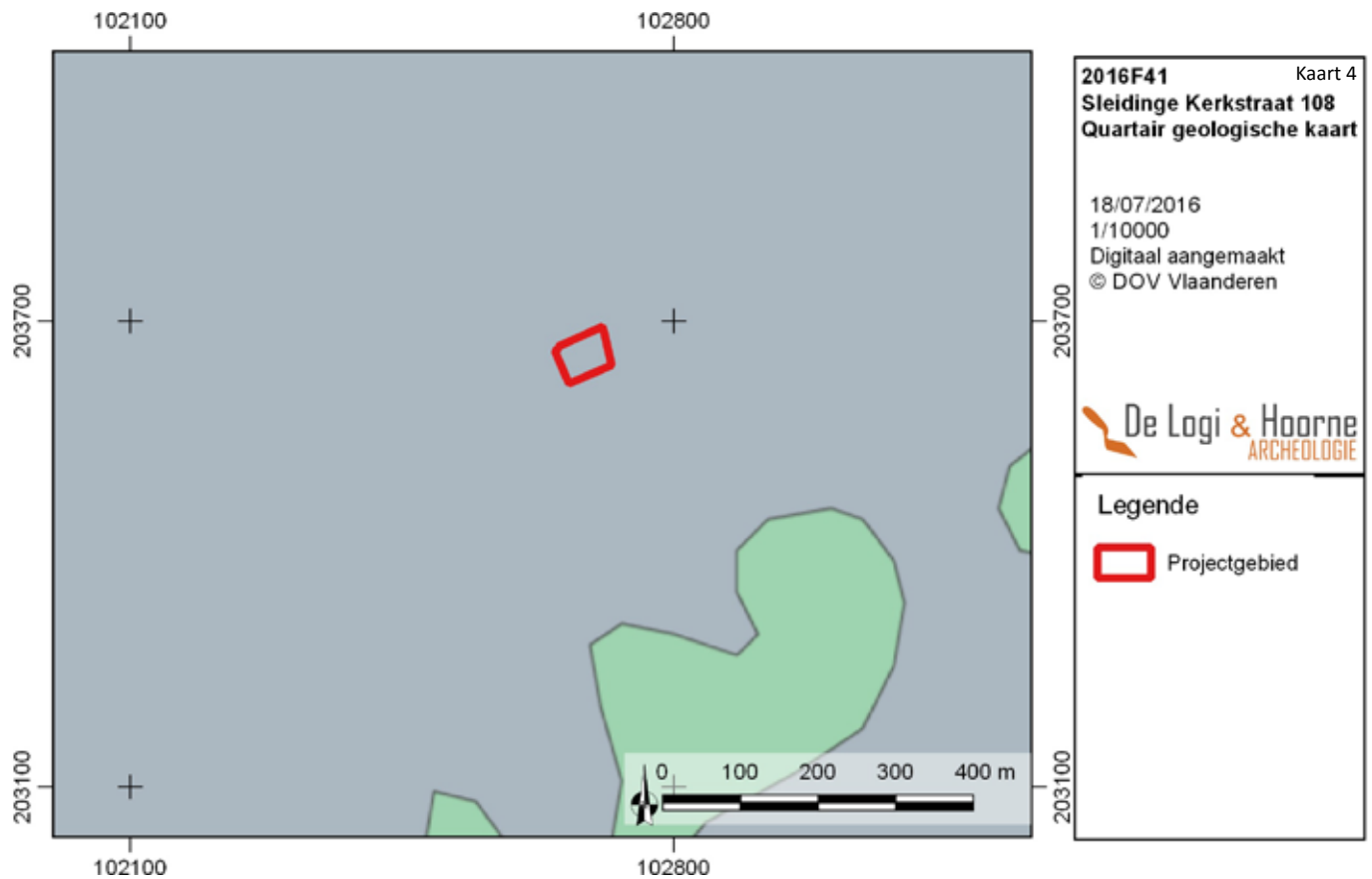
Op het perceel staat wel een boerderij ingeplant die bestaat uit verschillende gebouwen zoals een hoofdgebouw met woonhuis, een grote stal en enkele kleinere stallen die in totaal een oppervlakte van 511,99m² in beslag nemen. Het woonhuis met achterliggende aanbouw situeert zich aan de noordoostelijke kant van het perceel, terwijl de grootste stal zich aan de noordwestelijke kant van het perceel bevindt. Ook in de zuidwestelijke hoek van het terrein situeren zich nog twee kleinere stal-/bijgebouwen.

2.3.1.2. GEOLOGIE

Geologisch is het projectgebied gelegen in de Vlaamse Vallei. Deze Vlaamse Vallei erodeerde zich in verschillende fasen van erosie en sedimentatie, als gevolg van de quartaire klimaatschommelingen, een weg door de Paleogeen- en Neogeensubstraten (Borremans 2015: 211-221). Een van de laatste grote opvullingsfasen vond plaats in het vroeg-Pleniglaciaal (ca. 50000 BP) toen vlechtende rivieren door permafrost nauwelijks konden insnijden, maar wel grote hoeveelheden sediment afzetten dat door gebrek aan vegetatie massaal met het smeltwater meekwam en vandaag als fluvioperiglaciaal sediment staat gekarteerd. Dit sediment bestaat voornamelijk uit meegevoerd Paleogeen- en Neogeensubstraat (BORREMANS 2015: 217).

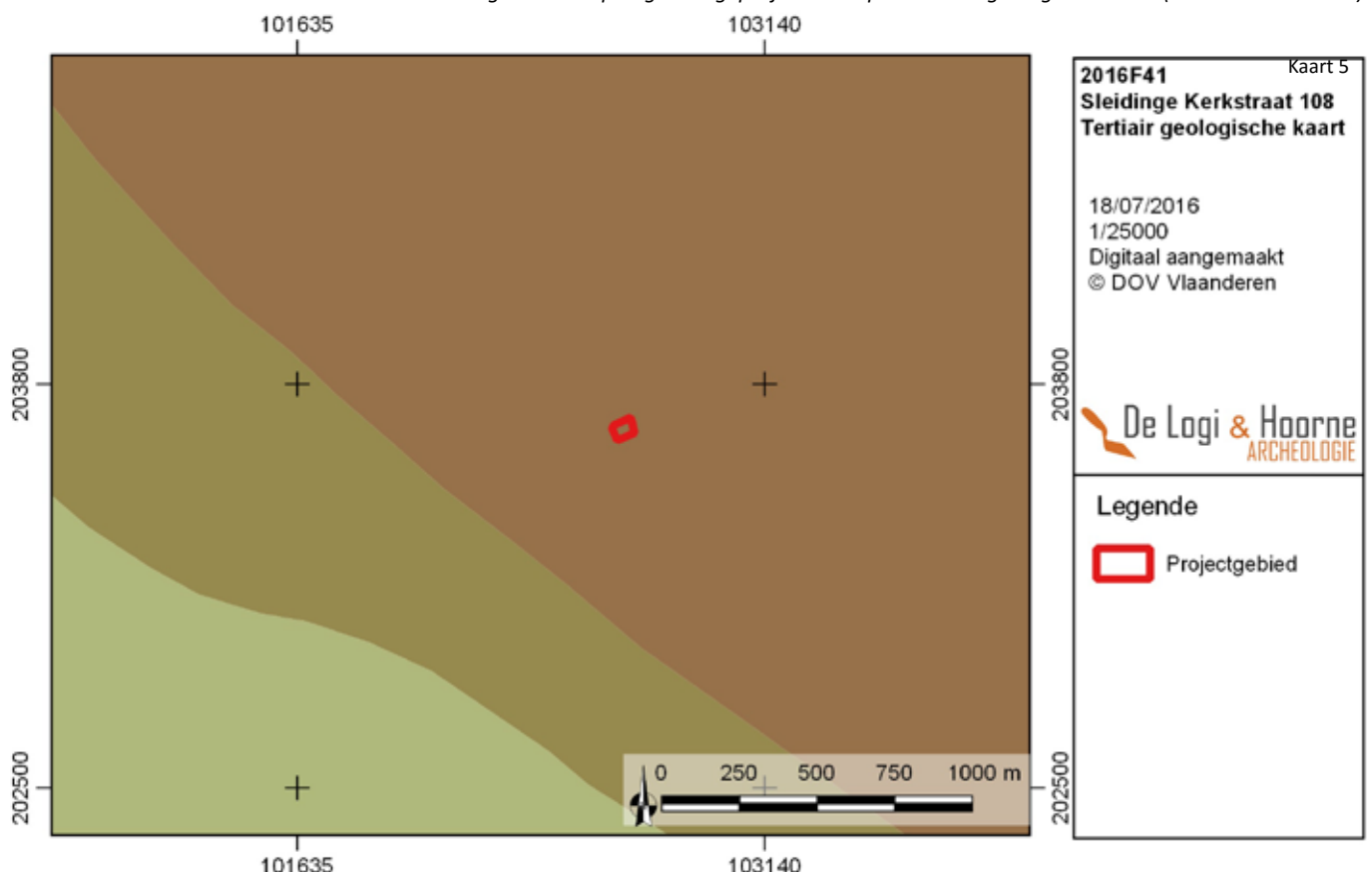
Het kerngebied van deze Vlaamse Vallei is gelegen ten noorden van Gent tussen Maldegem en Stekene en maakt deel uit van Zandig Vlaanderen. Hoewel de Pleistocene afzettingen licht afhellen richting Noordzee en Westerschelde, verloopt de afvloeiing van het gebied vandaag via het oosten langs de Beneden-Schelde en de Zeeschelde over Antwerpen. In het noorden zakt het Pleistocene sediment zo laag dat het door recent marien materiaal wordt bedekt (DE MOOR *et al.* 1995: 4-5).

Het Vlaamse Valleilandschap vertoont verschillen in microreliëf en hydrografisch patroon waardoor een verdere landschappelijke onderverdeling mogelijk is. Het projectgebied bevindt zich in het kommengebied van Sleidinge. Dit sublandschap grenst in het noorden aan het

Figuur 4: De quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV Vlaanderen)

Figuur 5: Het plangebied geprojecteerd op de tertiair geologische kaart (© DOV Vlaanderen)

dekzandruggencomplex Lembeke – Stekene en in het zuiden aan de ZW-NO lopende vallei van de Beneden-Kale. In het westelijk deel reikt het tot aan de Moervaartdepressie die in het verlengde ligt van de vallei van de Beneden-Kale en ter hoogte van Wachtebeke grenst aan de dekzandrug (DE MOOR *et al.* 1995: 6).

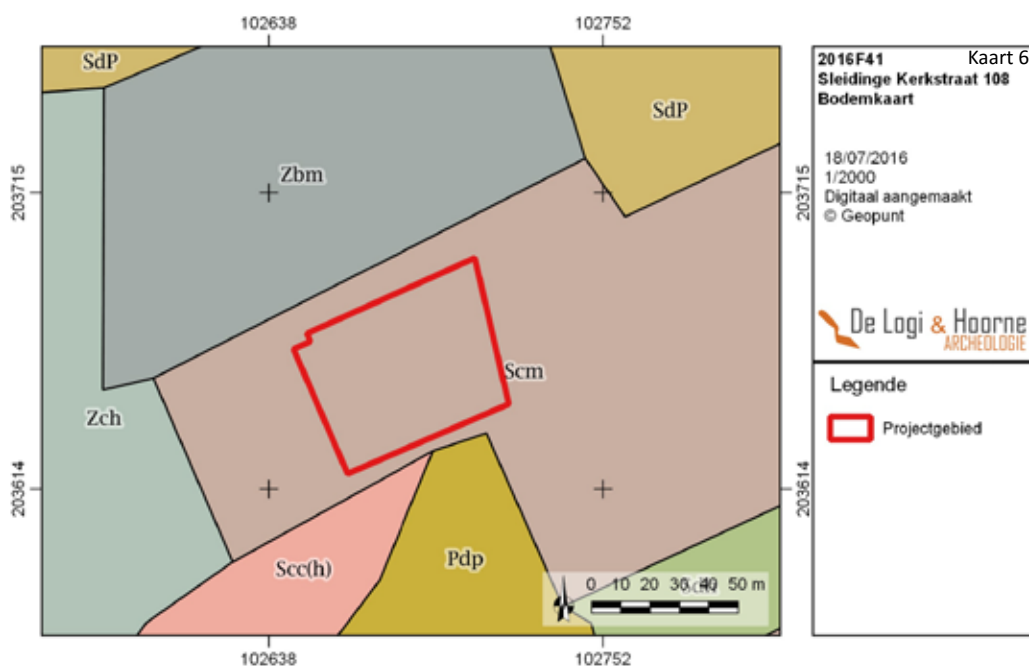
Het gebied wordt gekenmerkt door een onregelmatig patroon van lage ruggen waarvan de meeste noord-zuid of westzuidwest tot oostnoordoost gericht zijn. Naast vlakke zones komen ook kommen voor die soms gesloten zijn en soms aan één zijde open staan. In de lagere delen ontsluit plaatselijk het fluvioperiglaciaal sediment, op andere plaatsen komen colluviale afzettingen voor. De oost-west gerichte ruggen zouden niveo-eolisch gevormd zijn. De noord-zuid gerichte zouden ontstaan zijn uit stroomruggen van verwilderde rivieren die noordwaarts afvloeiden (DE MOOR *et al.* 1995: 6).

De hydrografie in dit gebied is sterk antropogeen beïnvloed door de aanleg van kanaaltjes voor afwatering en transport (onder andere: Burggravenstroom, Sleidings Vaardeken, Lieve). De natuurlijke waterlopen, waarvan Brakeleiken de belangrijkste is, lijken westzuidwest-oostnoordoost georiënteerd te zijn (DE MOOR *et al.* 1995: 6).

Het projectgebied bevindt zich op één van de westzuidwest georiënteerde ruggen en is dus mogelijk gevormd als stroomrug van een verwilderde rivier. Het ligt op het interfluvium tussen het Brakeleiken in het noordwesten en het Sleidings Vaardeken in het zuidoosten, die beiden in noordoostelijke richting afvloeien.

2.3.1.3. AARDKUNDE

Op de bodemkaart staat het terrein gekarteerd als Scm, dit is een matig droge lemig zandbodem met een dikke antropogene humus A-horizont; de zogenaamde plaggenbodem. Dergelijke bodems komen vaak voor in de onmiddellijke omgeving van hoeves en bevindt zich meestal onder boomgaarden of weiden. Onder het opgehoogde pakket van minimaal 0,6m dik bevindt zich een postpodzolbodem. Oxido-reductieverschijnselen komen voor vanaf 0,6 tot 0,9m onder het maaiveld. In het noorden grenst het projectgebied aan een nog drogere en zandigere Zbm-bodem, eveneens met postpodzol en dikke antropogene laag. In het oosten grenst het projectgebied aan een Zch-bodem. Deze is zandiger dan het project gebied en de antropogene laag is iets dunner: tussen de 0,3 en 0,6m.

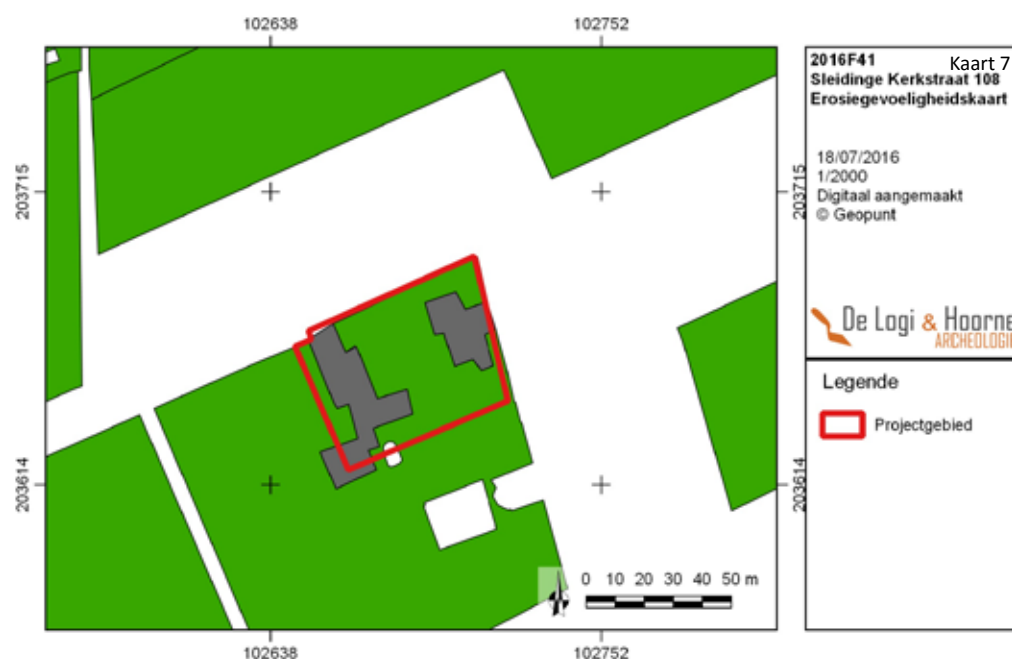
Figuur 6: Een weergave van de bodemkaart, met het projectgebied aangeduid in rood (© DOV Vlaanderen)

2.3.1.4. BODEMEROSIE

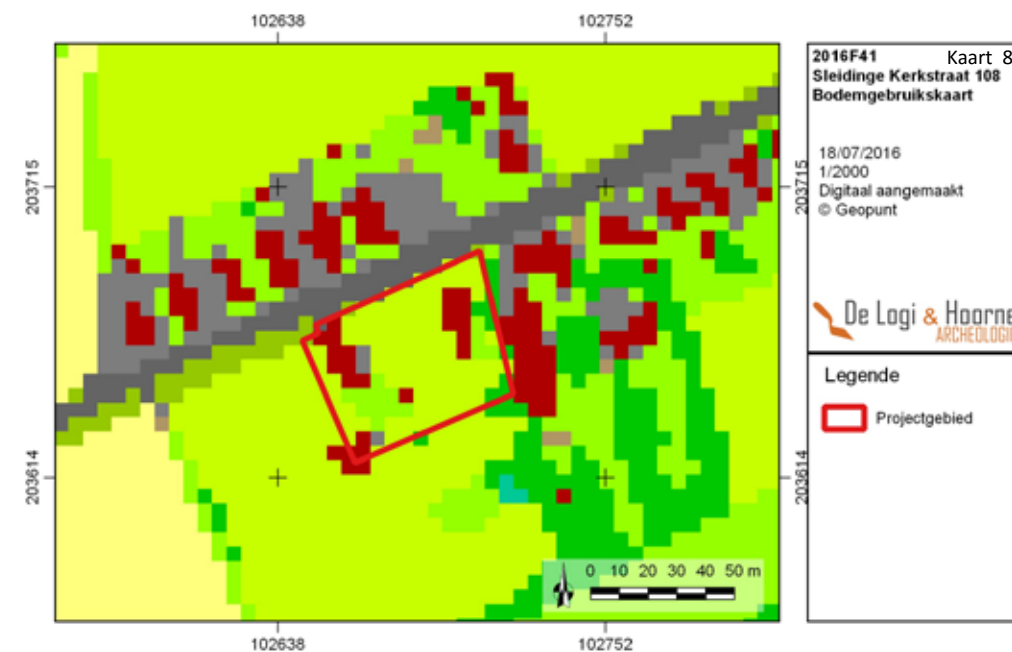
Bij het consulteren van de bodemerosiekaart uit 2016 blijkt dat er is geen significant risico op erosie in het onderzoeksgebied is.

2.3.1.5. BODEMGEBRUIK

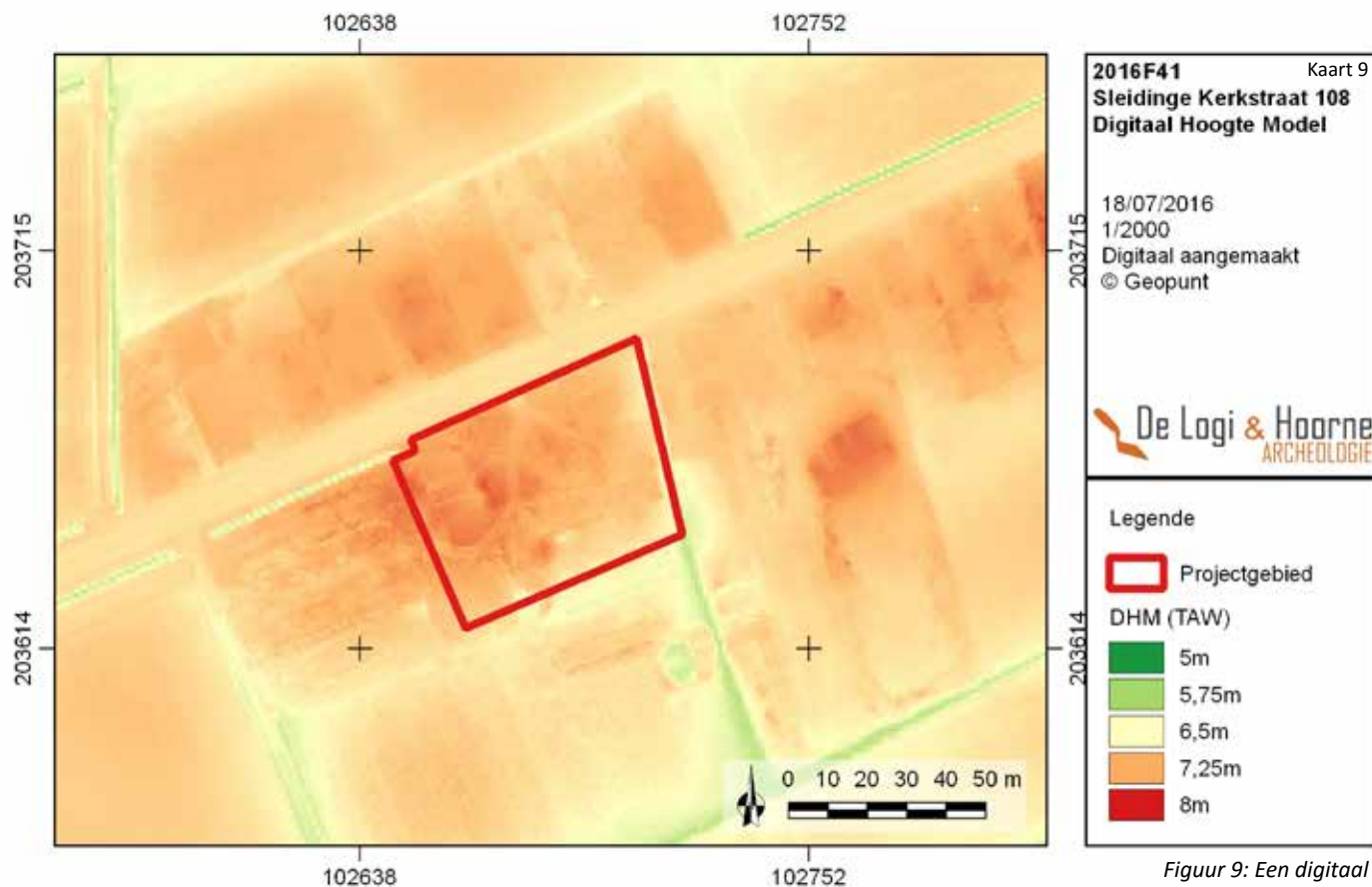
Op de bodemgebruikskaat staat het terrein deels gekarteerd als bebouwd en op het erf tussen de bebouwing bevinden zich bomen. Op de meest recente orthofoto's zijn de verschillende gebouwen en enkele bomen zichtbaar.

Figuur 7: Het projectgebied ligt niet in erosiegevoelig gebied.
(© Geopunt)

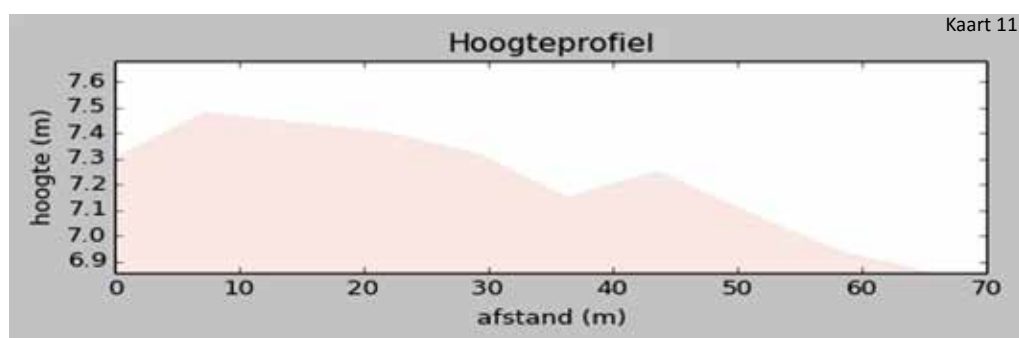
Figuur 8: Het plangebied op de bodemgebruikskaat
(© Geopunt)

Figuur 9: Een digitaal hoogtemodel met projectie van het plangebied in rood (© Geopunt)

Figuur 10: De positie van het hoogteprofiel afgebeeld op een recente orthofoto (© Geopunt)

Figuur 11: Een hoogteprofiel door het projectgebied, van zuidwest naar noordoost (© Geopunt)

2.3.1.6. DIGITAAL HOOGTEMODEL VLAANDEREN

De gemiddelde hoogte van het gebied ligt rond 6m TAW met de ruggen die van 6 tot 7m TAW reiken. In het zuiden is de ligging iets hoger dan in het noorden waar het projectgebied tegen de dekzandrug tot rond de 5m TAW afloopt (DE MOOR *et al.* 1995: 6). Het hoogste punt binnen het projectgebied zelf ligt op een hoogte van 7,5m TAW, het laagste op 6,9m TAW; het terrein helt licht af richting oosten.

2.3.2. Archeologische voorkennis en historische beschrijving

Behalve informatie over de ligging en de ondergrond zijn gegevens uit geschiedkundige literatuur en oude kaarten en de reeds gekende archeologische vaststellingen voor het plangebied en zijn nabije omgeving van groot belang voor het maken van een goede assessment.

2.3.2.1. ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Binnen de grenzen van het projectgebied zelf werd tot op heden geen archeologische vaststellingen gedaan. In de nabije omgeving werden in het verleden wel enkele archeologische sites aangetroffen en onderzocht.

Bij een proefsleuvenonderzoek op een perceel aan de Oostveldstraat, op 550m van het plangebied, werden enkele kuilen en grachten teruggevonden, die dateren uit de late middeleeuwen (JANSSENS 2012: 48-50; Centraal Archeologische Inventaris 165000). Zo'n 1,5km verder naar het zuidwesten werd langsheen de Polenstraat een Romeinse nederzetting onderzocht die bewoningssporen opleverde vanaf het einde van de 1ste tot 3de eeuw. Verschillende gebouwen, bijgebouwen, grachtsystemen en waterputten kwamen hierbij aan het licht (DE SMAELE 2011: 51-53). Zo'n 2km ten zuidwesten van het plangebied, in het gebied dat gekend staat als 'Keizersgoed', werd via luchtfotografische prospectie een dubbele circulaire structuur vastgesteld dat vermoedelijk het restant is van een grafheuvel uit de bronstijd (BOURGEOIS *et al.* 1999: 110; Centraal Archeologische Inventaris 154916). Dergelijke grafstructuren werden ook waargenomen aan het Eeksen, de Schroonhoek en het Holeinde (BOURGEOIS *et al.* 1999: 110; Centraal Archeologische Inventaris 154916). Bij een proefsleuvenonderzoek aan de Wurmstraat, een kleine 2km ten zuidwesten van het onderzoeksgebied, werden enkele paalsporen en een greppel uit de ijzertijd geattesteerd, die toebehoren aan een nabijgelegen nederzetting (DE LOGI 2015: 19).

Uit geschiedkundige bronnen zijn in de ruimere omgeving verschillende sites met walgracht gekend. Het betreft ondermeer Goed ter Beke, zo'n 650m ten zuidoosten van het plangebied (DE VOS 1955: 165; Centraal Archeologische Inventaris 97540), gekend als één van de oudste landbouwgoeden uit de gemeente en daterend uit het begin van de 13de eeuw. Ook de hoeve 'Rattenkasteel', zo'n 700m naar het noordoosten (Centraal Archeologische Inventaris 972555), en de hoeve te Goeiingen 16, 1,5km ten zuidwesten van het plangebied (Centraal Archeologische Inventaris 972545), situeren zich in de buurt. Het goed ten Broeke, zo'n 500m naar het zuidwesten, kende in de 13de eeuw een motte als voorloper en was oorspronkelijk dubbel omwald (DE VOS 1959: 10; Centraal Archeologische Inventaris 972539). Op 2,5km ten zuidwesten van het plangebied werd door De Meulemeester een cirkelvormige structuur van ongeveer 240m herkend (DE MEULEMEESTER 1984; Centraal Archeologische Inventaris 976150), hoewel niet geheel duidelijk is wat de betekenis of archeologische relevantie van deze structuur is.

Het dichtst gelegen naburig onderzoek – al op 500m afstand – bleek enkel wat sporen vanaf de late middeleeuwen op te leveren. Er moet al ver gezocht worden in de ruime omgeving van het projectgebied om andere archeologische sporen uit verschillende periodes vast te stellen. Er valt met andere woorden niet uit te sluiten dat er sporen uit diverse periodes aanwezig zijn op basis van de gekende archeologische waarden in de omgeving van het projectgebied, maar de activiteit blijkt vrij verspreid.

2.3.2.2. HISTORISCHE KAARTEN EN KADASTERPLANNEN

Het projectgebied staat op de Ferrariskaart (1777) afgebeeld ten zuiden van een weg die op heden gekend staat als de Kerkstraat. De huidige boerderij of diens voorloper is duidelijk afgebeeld. Het erf valt uiteen in twee aparte gebouwen, mogelijk het woonhuis en stalgebouw en wordt afgebakend door een haag. Een omsluitende walgracht ontbreekt volledig. De boerderij lijkt daarom niet terug te gaan op oudere ontginningen. Daarnaast wordt het erf bijna volledig omsloten door akkerland. Deze langgerekte akkervelden worden van elkaar gescheiden door hagen.

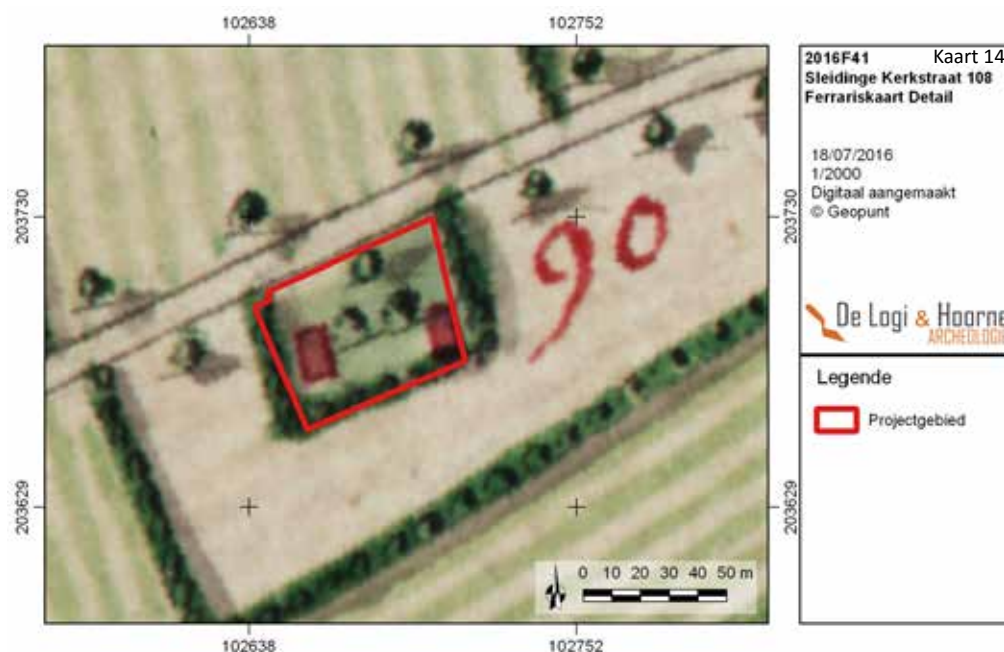
Figuur 12: Het projectgebied op de Ferrariskaart (© Geopunt)

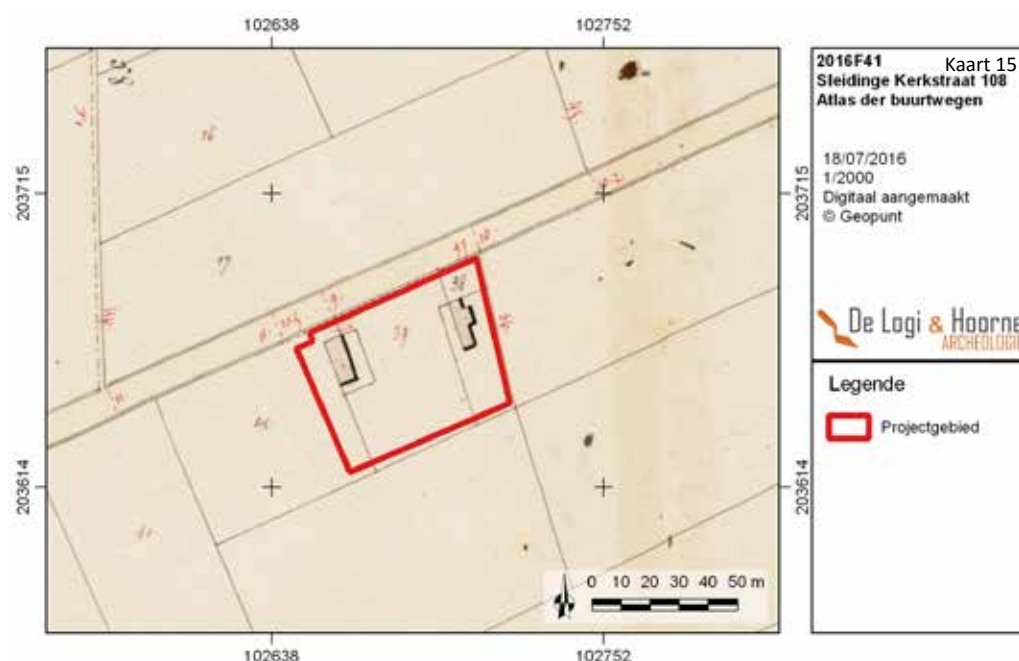
Figuur 13: Het projectgebied geprojecteerd op de Poppkaart (© Geopunt)

Ook op de atlas der Buurtwegen (ca. 1840), de Popp-kaart (1842-1879) en de topografische kaart van Vandermaelen staan de hoevegebouwen duidelijk afgebeeld. Op basis van het geraadpleegde kaartmateriaal kan dus gesteld worden dat het plangebied sinds de tweede helft van de 18de eeuw, mogelijk zelfs iets vroeger, bebouwd en bewoond werd en tot op heden in gebruik bleef als boerderij. Hierdoor is de aanwezigheid van oudere sporen waarvoor geen cartografisch materiaal voorhanden is echter niet uitgesloten.

Figuur 14: Een detail van de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

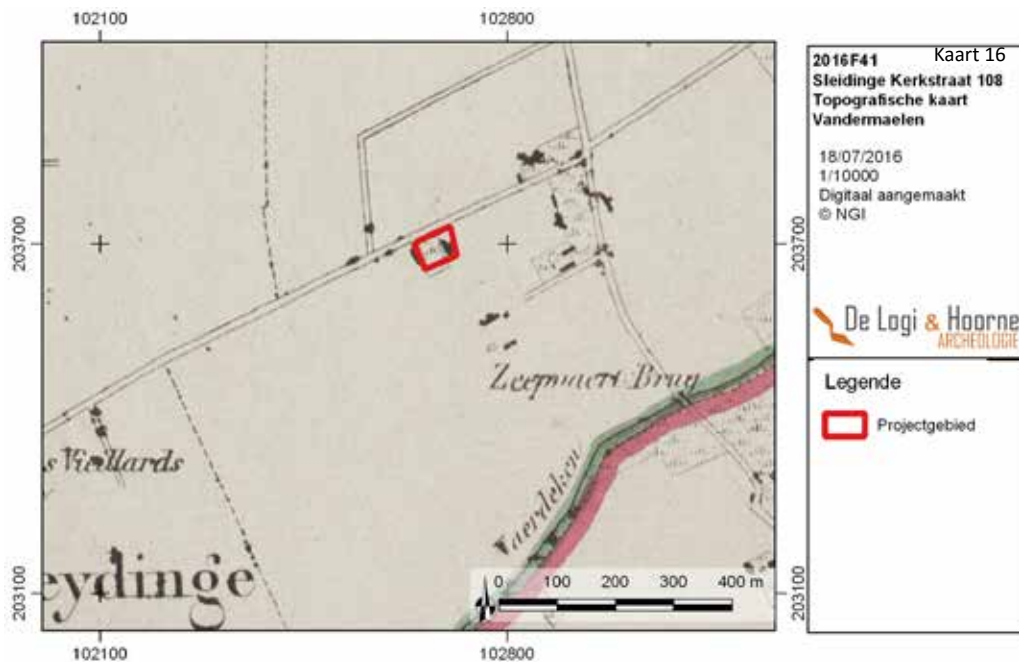

Figuur 15: Een detail van de Atlas Der Buurtwegen, met het projectgebied in rood omlijnd (© Geopunt)

2.3.2.3. TOPONYMIE EN LITERATUUR

De stichting van de eerste Evergemse nederzettingen dateert vermoedelijk al van voor de 7de eeuw (ACHIEL DE VOS - WERKGROEP 1994: 30). Evergem viel in die tijd onder de fiscus Marca, dat een Merovingisch kroondomein was. In de 7de eeuw schonk koning Dagobert I de fiscus aan de Gentse Sint-Baafsabdij (ACHIEL DE VOS - WERKGROEP 1994: 28-30). Door de invallen van de Noormannen in de 9de eeuw taande de macht van de abdij danig met als gevolg dat vanaf de 10de eeuw het machtshiaat werd opgevuld door de graven van Vlaanderen en hun militaire vazallen. De graaf stelde vaak een voogd aan, die de belangen van de abdij moest behartigen, maar die zich in de praktijk vaak opstelde als een felle tegenstander (DE VOS 1975).

Figuur 16: Een weergave van de topografische kaart Vandermaelen, met aanduiding van het onderzoeksgebied (@ Geopunt)

De abdij breidde in de 12de eeuw geleidelijk aan haar macht over Evergem steeds verder uit. Verschillende woeste gronden werden ontgonnen en in 1215 verwierven zij het volledige gebruiksrecht over alle woeste gronden. Een grondige exploitatie ving hiermee aan. Hierdoor ontstond er een heerlijkheid met Evergem als kern, die een sterke invloed uitoefende over een uitgestrekt gebied. In de late middeleeuwen stond deze heerlijkheid zelfs gekend als het graafschap Evergem (ACHIEL DE VOS - WERKGROEP 1994: 44-60).

Van Sleidinge is er tot dan geen sprake. Pas in 1248 verdeelde de graaf het nauwelijks ontgonnen Sleidinge in twee helften. Het oostelijk gedeelte, de wijken Hooiwege en Volpenswege, bleven van de St-Baafsabdij en vormden samen met Wondelgem en de vier wijken van Evergem het Graafschap Evergem. Dit deel van Sleidinge staat gekend als Sleidinge-St-Baafs en het is binnen dit grondgebied dat het projectgebied te situeren valt. Pas in de loop van de 13de eeuw splitste Sleidinge zich af als dochterparochie van Evergem.

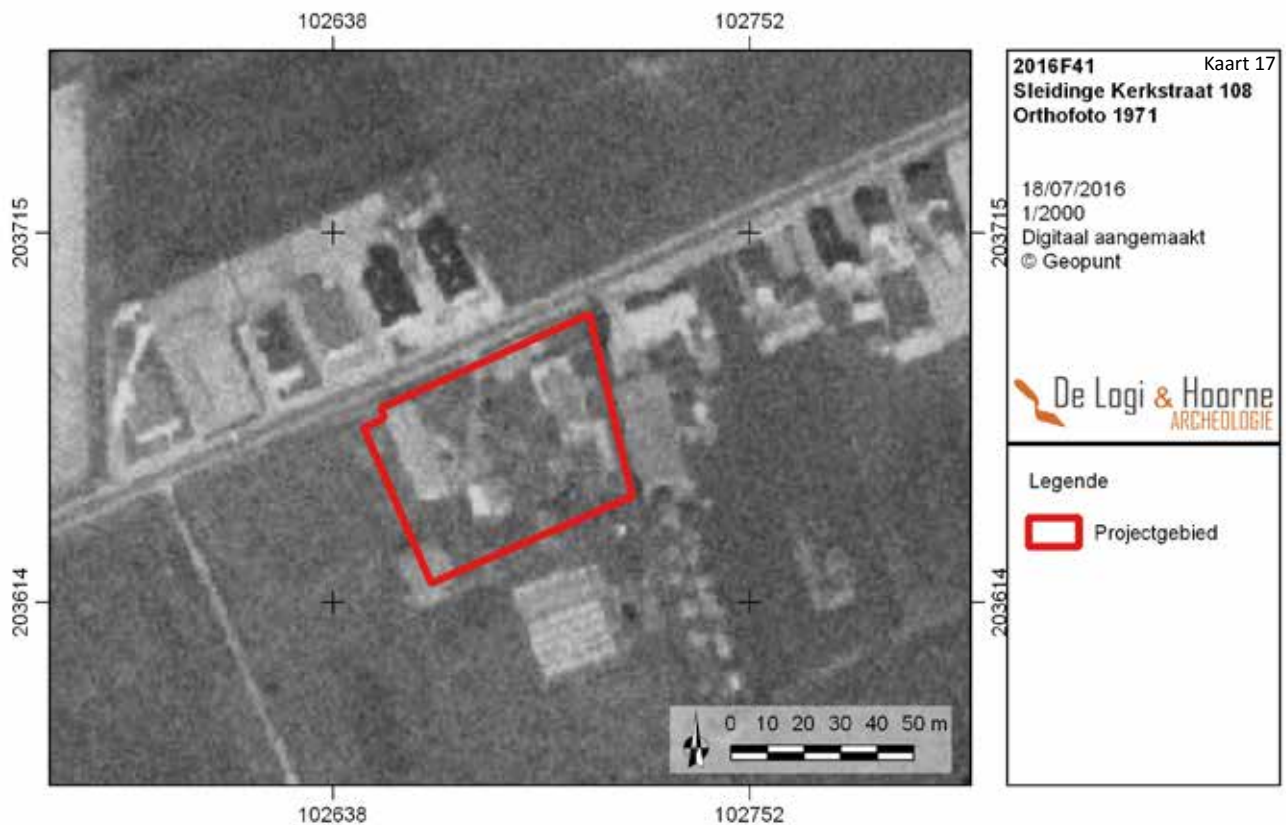
De heren van Sleidinge-St-Baafs waren de eigenlijke abten van de St-Baafsabdij. Bijgevolg ging bij de oprichting van het Bisdom Gent in 1559 het patrimonium van St-Baafs, over naar het Bisdom. De bisschoppen van Sint-Baafs werden uitgeroepen tot de heren van Evergem en ook van Sleidinge-St-Baafs. Door deze continue link met de stad Gent, onderging Sleidinge vaak het wel en wee van de naburige stad. Ondermeer in 1453 werd Sleidinge geteisterd door de plunderende troepen van Filips De Goede (DE VOS 1975).

De naam Sleidinge werd volgens Lindemans afgeleid van het verzamelsuffix -inga van een onbekende persoonsnaam en kan met andere woorden geïnterpreteerd worden als de woonplaats van de lieden van de in het grondwoord genoemde persoon. Volgens Gysseling gaat het eerste deel van de naam Sleidinge dan weer terug op het Germaanse woord *slaido* of glibberige plaats (DE BRABANDERE *et al.* 2010: 238-239).

Op de topografische kaart van Vandermaelen situeert het plangebied zich ten noorden van het kanaal 'Vaerdeken' en de 'Zeepnaert (?) Brug', maar voor de buurt van het plangebied werd geen toponiem teruggevonden. Het projectgebied zelf valt zowat tussen deze iets beter gekende kernen in.

2.3.2.4. ORTHOFOTO'S EN LUCHTFOTO'S

Zowel de orthografische luchtfoto's uit de jaren 1970 als de huidige foto's (Geopunt Vlaanderen) bevestigen dat het gebied in gebruik bleef als landbouwerf en weiland waarop minstens twee grote gebouwen, het woonhuis en de grote stal, en twee kleinere gebouwen stonden ingeplant.

Figuur 17: Een luchtfoto van het gebied uit 1971 (© Geopunt)

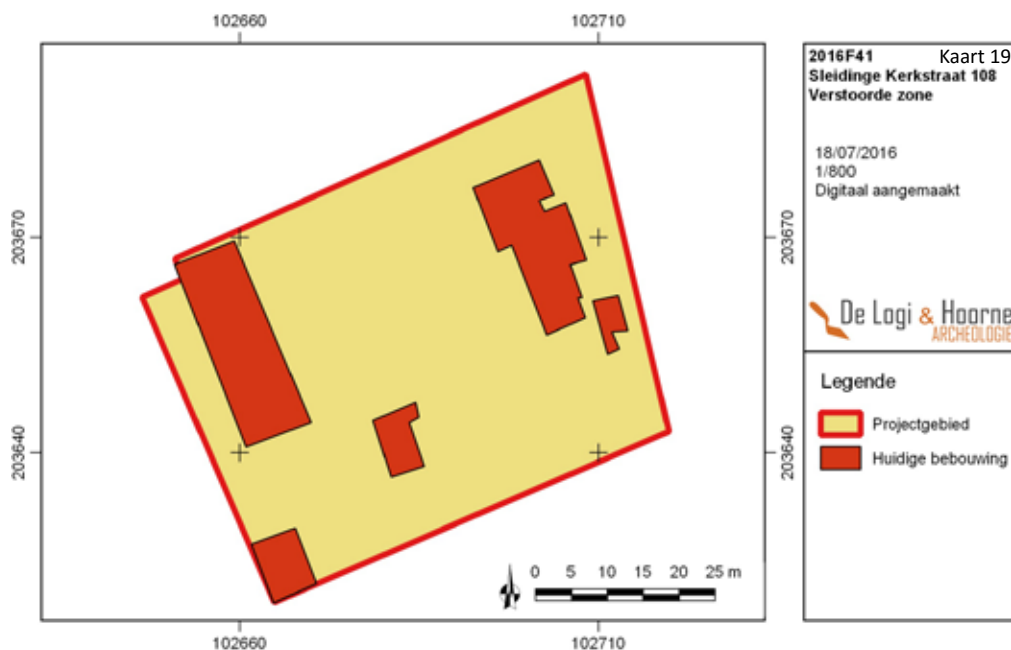
Figuur 18: Het projectgebied op een orthofoto uit 2000-2003 (© Geopunt)

2.3.3. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

De jongste sedimenten binnen het projectgebied werden afgezet in het holoceen waardoor de aanwezigheid van prehistorische of historische bewoningsporen niet uit te sluiten zijn. Op basis van de landschappelijke ligging buiten de dorpskern en in een landelijk kader kan wel gesteld worden dat er binnen het projectgebied geen sites met complexe stratigrafie kunnen verwacht worden.

Het plangebied lijkt op basis van het geraadpleegde kaartmateriaal vanaf het midden van de 18de eeuw in gebruik geweest te zijn als boerderijerf dat bestond uit enkele losse gebouwen omgeven door weiland. De huidige hoevegebouwen vertonen nog steeds dezelfde oriëntatie en inplanting als op de oudst geconsulteerde kaart van Ferraris (1777). Naar alle waarschijnlijkheid kenden de gebouwen wel enkele herstellingen en uitbreidingen. Over de eventuele aanwezigheid van oudere archeologische sporen kan op basis van dit bureauonderzoek echter geen uitspraak worden gedaan. Het archeologische potentieel van de regio lijkt echter beperkt. Er zijn slechts weinig sites gekend, en de gronden zijn pas relatief laat ontgonnen.

Figuur 19: De huidige bebouwing binnen het projectgebied

Figuur 20: De huidige bebouwing met bufferzone op de meest recente orthofoto (© Geopunt)

2.3.4. Interpretatie aan- of afwezigheid archeologische sporen

Tot op heden werd binnen het plangebied nog geen melding gemaakt van enige archeologische vondst, maar lijkt op basis van het kaartmateriaal vanaf het midden van de 18de eeuw in gebruik te zijn als boerderijf. Er werden geen indicaties voor de aanwezigheid van een oudere voorganger aangetroffen. Maar over de eventuele bewoning in voorgaande periodes, en bijgevolg de aan- of afwezigheid uit oudere periodes, kunnen op basis van dit bureauonderzoek geen uitspraken worden gedaan. De inplanting van de gebouwen en bijgebouwen heeft zeker een impact gehad op de bewaring van de potentieel aanwezige archeologische sporen, maar de exacte draagwijdte is echter niet vast te stellen.

2.3.5. Synthese

Op het projectgebied van 3150m² groot zijn momenteel verschillende gebouwen en bijgebouwen van een boerderij, die pas worden afgebroken na verlenen van de verkavelingsvergunning, ingeplant. Deze hoevegebouwen en diens voorgangers hebben het bodemarchief bijgevolg in niet gekende mate verstoord (zie *supra* en zie *infra*).

Daarnaast blijkt uit het bureauonderzoek dat de bodem niet bepaald gunstig, maar ook niet per se ongunstig was voor occupaties uit het verleden. In de directe omgeving zijn nog niet veel vaststellingen gedaan, in de ruime regio zijn wel een aantal archeologische vindplaatsen aangetroffen.

Door het consulteren van verschillende historische kaarten werd wel vastgesteld dat het projectgebied vanaf de tweede helft van de 18de eeuw, en mogelijks zelfs vroeger, in gebruik was als hoeve en boerderijf. Algemeen bevindt het projectgebied zich wel in een zone die relatief laat in gebruik genomen werd. Over de aanwezigheid van oudere sporen, kon deze bureaustudie geen verder uitsluitel brengen. Op basis van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen als volgt beantwoord worden:

- *Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?*

Uit de directe omgeving van het projectgebied zijn geen archeologische sites gekend. Uit historische bronnen zijn in de ruime omgeving van het projectgebied wel enkele sites met walgracht en verschillende sporen uit verschillende archeologische periodes gekend, maar deze sites liggen vrij verspreid en bevinden zich meestal op iets drogere grond. Een proefsleuvenonderzoek, zo'n 500m van het projectgebied leverde enkele laat middeleeuwse grachtstructuren op (Zie deel 2: 2.3.2. Archeologische voorkennis en historische beschrijving). Het archeologisch potentieel van het projectgebied is bijgevolg laag te noemen.

- *Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?*

De enige indicatie voor de aanwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied is de aanwezigheid van een 18de-eeuwse boerderij. De aanleg, fundering en aanbouw van deze hoeve zal zeker een impact gehad hebben op de bewaring van de eventueel aanwezige oudere grondsporen. De doorgedreven bewoning, inplanting en eventuele afbraak van de hoevegebouwen heeft het archeologisch potentieel logischerwijze deels verstoord.

Figuur 21: Zicht vanuit het noordoosten op het huidige woonhuis en achterliggende stallen

Figuur 22: Zicht vanuit het noordwesten op de stallen en achterliggend woonhuis

- Wat is de landschapshistoriek van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?

Het projectgebied bevindt zich op een lemige zandbodem. Dergelijke gronden waren zeker geschikt voor landbouw gezien de ondergrond in de winter niet te nat is en in de zomer niet volledig uitdroogt. Deze relatief gunstige eigenschappen moeten wel afgewogen worden tegenover de algemeen iets minder gunstige ligging en bijgevolg ook late historische ontginning van het terrein. Het valt niet uit te sluiten dat gedurende de hele geschiedenis een bepaalde aantrekkingskracht op de mens is uitgegaan van het projectgebied. Er is geen sprake van drastische landschappelijke veranderingen gedurende de periode van het Holoceen waardoor het projectgebied potentieel informatie kan bevatten over de hele menselijke geschiedenis binnen het Holoceen.

- Welke evolutie kende het landgebruik en welke invloed heeft dit gebruik op het archeologisch potentieel van het terrein?

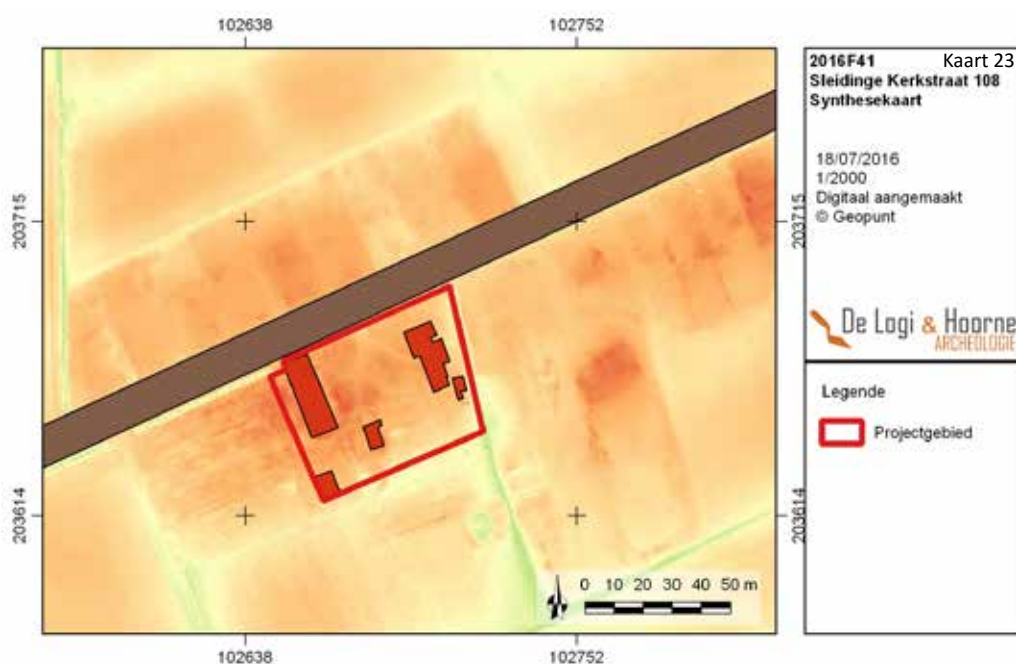
Uit de historische kaarten blijkt dat in de tweede helft van de 18de eeuw er reeds een boerderij stond ingeplant op het projectgebied. Deze boerderij bestond uit twee losse gebouwen, een hoofd- en stalgebouw. Er zijn geen indicaties dat deze zone teruggaat op een site met walgracht. Hierdoor valt te veronderstellen dat de ontginning van deze grond alvast na de middeleeuwen lijkt gebeurd te zijn, wat kan corresponderen met de historische kennis over het relatief laat ontgonnen gebied (zie Deel 2: 2.3.2.3. Toponymie en literatuur).

- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?

De grootste impact van het verkavelingsontwerp op het bodemarchief is de aanleg van de fundering, putten en nutsleidingen van de vier eengezinswoningen. De bouwzone van deze eengezinswoningen is gesitueerd langsheen de bestaande Kerkstraat zelf. De fundering van het woonhuis op lot 1 en lot 4 wordt ingeplant op de plek waar momenteel de grootste hoevegebouwen staan ingeplant en waar bijgevolg het bodemarchief reeds verstoord is (zie deel 2: 1.3.3. Geplande werken en bodemingrepen). De totale oppervlakte van de ingrepen, die diep genoeg reiken om een negatieve impact te hebben op het archeologisch bodemarchief is maximaal 1000m².

- Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel?

Voor de periodes voor de nieuwe tijden zijn er op basis van dit bureauonderzoek niet veel gegevens voorhanden, maar gezien de landschappelijke ligging van het projectgebied is er

*Figuur 23: Een synthese met de relevante historische gegevens rond het projectgebied
(© Geopunt)*

sprake van weinig kans op kenniswinst. Het projectgebied situeert zich op het 18de-eeuwse kaartmateriaal steeds in een landelijke omgeving en laat geen complexe stratigrafie vermoeden. In de directe omgeving werden tot op heden nog geen archeologische sites geattesteerd. Er zijn wel sites in de ruimere omgeving gekend maar deze situeren zich steeds op iets hogere gelegen, droge gronden (Zie deel 2: 2.3.2. Archeologische voorkennis en historische beschrijving). Ook hier is het kennispotentieel dus laag.

Op het onderzoeksgebied staat momenteel nog steeds een hoeve ingeplant en het beschikbaar kaartmateriaal toont dat dit terrein sinds de tweede helft van de 18de eeuw ononderbroken deze functie heeft gekend. De doorgedreven bewoning en hoeveactiviteiten hebben zeker een impact gehad op het archeologisch bodemarchief, waardoor enerzijds de kleine oppervlakte van het perceel en anderzijds de beperkte oppervlakte aan onverstoord bodemarchief weinig kans bieden tot effectieve kennisvermeerdering.

2.3.6. Afweging noodzaak verder onderzoek

Op basis van de voorgaande antwoorden op de onderzoeksvragen is het mogelijk de afweging te maken of verder archeologisch (voor)onderzoek al dan niet noodzakelijk is.

Het projectgebied van 3145m² is momenteel in gebruik als boerderijerf. Dit erf bestaat uit enkele hoofd- en bijgebouwen, die pas worden afgebroken na het verlenen van de verkavelingsvergunning. In totaal nemen de aanwezige gebouwen ongeveer 512m² van het terrein in beslag, maar de aanleg, afbraak en herstellingen van deze hoevegebouwen en diens voorgangers hebben het bodemarchief waarschijnlijk over een grotere oppervlakte verstoord. Uit historisch kaartmateriaal is immers gebleken dat reeds vanaf de tweede helft van de 18de eeuw het perceel in gebruik was als hoeve. De impact van de werken is in oppervlakte en omvang uitgedrukt ook relatief beperkt.

Daarnaast blijkt uit het landschappelijk onderzoek dat de bodem binnen het projectgebied niet zozeer de sterkste aantrekkingskracht op de mens heeft gehad. In de directe omgeving van het projectgebied werden nog geen archeologische vaststellingen gedaan en binnen een ruimere regio zijn er wel enkele archeologische vindplaatsen gekend, maar deze situeren zich eerder op de net iets hoger en bijgevolg drogere gronden. Uit het voorgaande valt te concluderen dat het archeologisch kennispotentieel beperkt is.

Bij de afweging of verder onderzoek enig potentieel biedt tot een effectieve kennisvermeerdering, lijkt een veldkartering op dit terrein alleszins niet aangewezen. Het terrein is immers niet in gebruik als akkerland, maar als weidegrond en erf. Veldkartering dient (bij voorkeur) uitgevoerd te worden op akkers en bijgevolg is deze onderzoeksmethode voor dit projectgebied niet efficiënt. Bovendien levert de aanwezigheid van een tot in een recente verleden actieve boerderij veel ruis in de vorm van recent afval of vondsten. Veldkartering biedt binnen dit projectgebied dan ook geen meerwaarde bieden en bijgevolg is de kenniswinst dan ook klein tot nihil.

Het uitvoeren van een geofysisch onderzoek is evenmin nuttig, aangezien enkel (grootschalige of lineaire) grondsporen onder specifieke omstandigheden bij een dergelijk onderzoek kunnen worden vastgesteld. Het intensief gebruik van het perceel als boerderij, gespreid over een drietal eeuwen, laat bovendien verschillende 'verstoringen' vermoeden. Zowel de residentiële activiteiten als de nevenactiviteiten op het woonerf, zullen verschillende bodempingrepen (zoals recente beerputten, waterputten, mestkuilen, afvalkuilen en dergelijke) tot gevolg hebben gehad. Bij de uitvoering van een geofysisch onderzoek zullen deze recente structuren wellicht gedetecteerd worden, maar andere minder zichtbare archeologische sporen zullen, gezien het bodemtype, niet herkend of gemist worden. Vanuit economisch oogpunt is het dan ook niet zinvol dergelijke methode in te zetten op een dergelijk klein terrein. Bijgevolg bevat geofysisch onderzoek geen enkel potentieel voor archeologische kenniswinst.

Er zijn geen specifieke aanwijzingen dat er steentijd artefactensites in de nabije omgeving aanwezig zijn, en ook bodemkundig zijn er geen aanwijzingen voor bodems met een gunstige bewaring van steentijdsites. Bovendien is er door de aanwezigheid van een recent boerderijerf wellicht een behoorlijke verstoringsgraad van het terrein en de bodemopbouw. Het potentieel is dermate laag dat de inzet van diverse landschappelijke of archeologische boringen niet aangewezen is.

Een laatste methode van vooronderzoek met ingreep in de bodem die kan overwogen worden is proefsleuvenonderzoek. De nog steeds aanwezige gebouwen op het terrein nemen een oppervlakte van ongeveer 512m² in beslag. Om veiligheidsredenen dient bij een eventueel proefsleuvenonderzoek een bufferzone van 5m ten opzichte van deze gebouwen aangehouden worden. Hierdoor kan een oppervlakte van 1680m² niet onderzocht worden, wat tot gevolg heeft dat slechts 1464m² van het geplande projectgebied kan gescreend worden door de aanleg van proefsleuven. Gezien de reële kans op andere verstoringen als gevolg van de verschillende hoeve-activiteiten, is het potentieel aan archeologische informatie ook bij deze onderzoeksmethode zeer klein tot zelfs nihil. Bovendien betreft het een zone met laag archeologisch potentieel. Een kostprijs van dergelijk proefsleuvenonderzoek en impact daardoor op de kostprijs van funderingen, afgewogen tegenover de uiteindelijke impact van de verstoring (een verkaveling in vier loten zonder weggoffer) op het archeologisch bodemarchief en de grootte van het perceel en het lage potentieel tot kennisvermeerdering leidt tot de conclusie dat ook proefsleuvenonderzoek weinig zinvol is.

Door grondig bureauonderzoek blijkt dat het archeologisch potentieel van het projectgebied klein is, en de impact van de werken relatief beperkt. Vandaar dat er geen verder archeologisch onderzoek aangewezen is.

Omwille van de afwezigheid aan effectief potentieel tot kennisvermeerdering zijn de punten 7° en 8° van de code van Goede Praktijk 12.5.1.3 dan ook niet uitgewerkt in deze archeologienota.

2.3.7. Samenvatting onderzoek voor gespecialiseerd publiek

Voor het opstellen van een archeologienota voor het projectgebied gesitueerd langs de Kerkstraat 108 in Sleidinge is enkel een onderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van een bureauonderzoek uitgevoerd. De geplande aanleg van een verkaveling op het perceel van 3145m² zal een versturend effect hebben op het archeologisch bodemarchief: de aanleg en fundering van de huizen en de diverse nutsleidingen zullen de bovenste lagen van de bodem in meer of mindere mate schaden.

Het projectgebied van Sleidinge – Kerkstraat situeert zich in de Vlaamse vallei, meerbepaald in het kommengebied van Sleidinge, dat gekenmerkt wordt door lage zandruggen met een westzuidwest-oriëntatie. Verder aardkundig bureauonderzoek leverde geen specifieke aanwijzingen op voor enige vorm van bedekte of volledig bewaarde bodems waarin zich prehistorische vondstconcentraties kunnen bevinden.

Op basis van het bureauonderzoek blijkt dat het projectgebied vanaf de tweede helft van de 18de eeuw, mogelijk zelfs iets vroeger, in gebruik werd genomen als landbouwerf met bijhorende hoeve en stallen, zoals blijkt uit het geraadpleegde kaartmateriaal. Het intensief gebruik van het perceel gespreid over meer dan drie eeuwen, heeft een invloed gehad op het bewaarde bodemarchief. De aanleg en vermoedelijk herhaalde herbouw van de verschillende boerderijstructuren samen met de residentiële en landbouwactiviteiten hebben het bodemarchief wellicht verstoord. Het projectgebied is gelegen in een relatief laat ontgonnen gebied, waar het archeologisch potentieel bovendien laag is. Het betreft een klein projectgebied met een relatief beperkte impact. Bijgevolg is de potentiële kenniswinst bij verder archeologisch onderzoek vrij klein. Verdere fases van vooronderzoek met of zonder ingreep in de bodem of onderzoek lijken daarom dan ook niet noodzakelijk of nuttig.

2.3.8. Samenvatting onderzoek voor niet-gespecialiseerd publiek

Langs de Kerkstraat in Sleidinge worden vier bouwloten verkaveld, waardoor een archeologienota opgesteld diende te worden. Hieruit blijkt dat het projectgebied van iets meer dan 3000m² zich bevindt op de flank van een lage zandrug. Er zijn geen specifieke aanwijzingen voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats, en het projectgebied bevindt zich in een zone met laag archeologisch potentieel. Op het terrein staat sinds de tweede helft van de 18de eeuw een boerderij ingeplant, wat inhoudt dat door de aanleg van de verschillende boerderijstructuren het bodemarchief al deels verstoord is. Wellicht hebben de verschillende landbouwactiviteiten ook de grond rondom de gebouwen al in min of meerdere mate verstoord. Door de beperkte grootte van het projectgebied in combinatie met bovenstaande factoren lijkt het potentieel naar kenniswinst dan ook vrij laag. Bijgevolg is verder terreinonderzoek dan ook niet noodzakelijk of nuttig te noemen.

3. Bibliografie

ACHIEL DE VOS – WERKGROEP, 1994. *Geschiedenis van Evergem*, Aalter.

BORREMANS M., 2015. Cenozoïcum: het Quartair. In: Borremans M. (red.), *Geologie van Vlaanderen*, Gent: 211-221.

BOURGEOIS J., MEGANCK M., SEMEY J. & VERLAECKT K., 1999. *Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen III*, buitengewone reeks 7, Archeologische Inventaris Vlaanderen, Gent.

DE BRABANDERE F., DE VOS M., MENNEN V., RYCKEBOER H. & VAN OSTA W., 2010. *De Vlaamse gemeentenamen. Verklarend woordenboek*, Brussel.

DE LOGI. A., 2015. *Sleidinge-Wurmstraat. Archeologisch vooronderzoek augustus 2015*. DL&H-rapport 23, Deinze.

DE MEULEMEESTER J., 1984. *Circulaire vormen in Oost-Vlaanderen*. Archaeologia Belgica 259, Brussel.

DE MOOR G. & VAN DE VELDE D., 1995. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart*. Kaartblad 14 - Lokeren, Gent.

DE SMAELE B., VERDEGEM S., THUY A., PIETERS H., THIJIS C. & DECREAENE T., 2011. *Een landelijke nederzetting uit de Romeinse periode te Sleidinge-Polenstraat (gemeente Evergem, provincie Oost-Vlaanderen). Definitief vlakdekkend onderzoek, rapportage van het veldwerk*. aDeDE rapport 6, Gent.

DE VOS A., 1954. Het Goed ter Beken alias “Heylweghen” te Evergem. *Appeltjes van het Meetjesland* 6: 165-223.

DE VOS A., 1959. Het Goed ten Broecke te Evergem. *Appeltjes van het Meetjesland* 10: 86-127.

DE VOS A., 1975. Op tocht door Sleidinge. *Ons Meetjesland* 8: 2-15.

DE VOS L., 1974. *Toponymie van Sleidinge tot ± 1600*, Gent.

JANSSENS N. & KREKELBERGH N., 2012. *Archeologische prospectie met ingreep in de bodem. Evergem, Oostveld*. BAAC-rapport 44, Gent.

VAN DER BAUWHEDE H. (Onuitgegeven), 2011. *Bijdrage tot de toponymie van Evergem tot 1650*. Masterproef Universiteit Gent.

CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, CAI ID 165000, *Evergem - Oostveldstraat* (geraadpleegd op 20/06/2016).

CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, CAI ID 972540, *Goed ter Beke* (geraadpleegd op 20/06/2016).

CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, CAI ID 972555, *Hoeve Rattenkasteel* (geraadpleegd op 20/06/2016).

CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, CAI ID 972545, *Hoeve te Goeiingen 16* (geraadpleegd op 20/06/2016).

CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, CAI ID 972539, *Goed ten Broeke* (geraadpleegd op 20/06/2016).

CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, CAI ID 976150, *Circulaire structuur* (geraadpleegd op 20/06/2016).

CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, CAI ID 154916, *Keizersgoed* (geraadpleegd op 20/06/2016).

Geraadpleegde websites:

<https://cai.onroenderfgoed.be/> (geraadpleegd op 6/072016)

De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de centrale archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen. De aan- of afwezigheid van archeologische sporen dient met verder archeologisch onderzoek vastgesteld te worden.

<http://www.geopunt.be> (geraadpleegd op 23/06/2016)

<https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html> (geraadpleegd op 23/06/2016)

<http://www.ngi.be/NL/NL1-1.shtm> (geraadpleegd op 23/06/2016)

<https://geo.onroenderfgoed.be> (geraadpleegd op 23/06/2016)

<https://cai.onroenderfgoed.be/> (geraadpleegd op 23/06/2016)

<https://geo.onroenderfgoed.be/> (geraadpleegd op 23/06/2016)

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/> (geraadpleegd op 23/06/2016)

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/dibe/relict/34430> (geraadpleegd op 23/06/2016)

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/dibe/relict/33823> (geraadpleegd op 23/06/2016)

Hoofdstuk 2: Bijlagen

1. Lijst van plannen en kaarten

Kaart 26

Plannen- en kaartenlijst						
Projectcode 2016F41						
Kaartnr	Type plan	Onderwerp plan	Aanmaakschaal	Aanmaakwijze	Datum	
1	Topografische kaart	Projectgebied op topografische kaart	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
2	Kadasterplan	Kadasterplan	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
3	Ontwerpplan	Ontwikkelingsplan binnen projectgebied	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
4	Geologische kaart	Quartair	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
5	Geologische kaart	Tertiair	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
6	Bodemkaart	Bodemkaart	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
7	Bodemerosiekaart	Bodemerosiekaart	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
8	Bodemgebruikskaart	Bodemgebruik	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
9	Hoogtemodel	Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
10	Orthofoto	Weergave hoogteprofiel	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
11	Hoogtemodel	Hoogteprofiel	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
12	Historische kaart	Ferraris	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
13	Historische kaart	Poppkaart	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
14	Historische kaart	Ferraris detail	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
15	Historische kaart	Atlas der Buurtwegen	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
16	Historische kaart	Topografische kaart Vandermaelen	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
17	Orthofoto	Orthofoto uit 1971	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
18	Orthofoto	Orthofoto uit 2000-2003	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
19	Kadasterplan	Huidige bebouwing	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
20	Orthofoto	Huidige bebouwing met bufferzone	1 : 1	digitaal	18/07/2016	
23	Synthesekaart	Relevante historische gegevens	1 : 1	digitaal	18/07/2016	

2. Fotolijst

Fotolijst				
Projectcode 2016F41				
Fotonummer	Type foto	Onderwerp	Vervaardiging	Datum
Foto 21	Overzicht	Noordoosten projectgebied	digitaal	27/07/2016
Foto 22	Overzicht	Noordwesten projectgebied	digitaal	27/07/2016